

СРЂАН ВУЧИНИЋ

ЧЕКАМ ВАСКРСЕЊЕ МРТВИХ

Пробам да ухватим снажан залет од кровова, околних антена и торњева, да ускочим на први облак, но схватим да нећу успети, јер већ се расплићем из сна. Пробуђен наједном усред ноћи, без разлога и повода. Устанем, и по мрклом мраку почнем да претурам по развалини писаћег стола. У његовој црвоточној утроби, тек пи-пајући и њушећи, напoкон налазим стари телефонски именик, без корица, сав изгужван и грозно исфлекан, спирално повезан, са детиње дречавим Мироовим репродукцијама чије се контуре чак и у тмини разазнају. Онда креснем прву шибицу: у тих десетак секунди, све док ми ватра не опрљи прсте, махнито прелећем по првим странама. Затим палим другу, па трећу, и кад их све потрошим, палим батеријску лампу која је дотле, као нечије ископано око, лежала бачена на поду. На крају укључујем мобилни, док уз плавичасто светло са екрана не излистам именик до краја. Ове ноћи само мртве сусрећем у мом замашћеном тефтеру: имена у журби некад исписана мојим сврачјим рукописом; поред, њихови бројеви телефона заувек бачени у бездан овог неба без месеца, заборављени во вјеки вјеков, понегде тек и нека додата реч као објашњење, занимање, место боравка оног који се јавити неће. А сад, из белина искрсавају нове речи, ројеви њих, те са именима, бројевима и натукницама исписују необичан неки низ, који није ни поезија ни проза, ни белешка ни сећање... НИКОЛА ГВЕРО 022 28191 најбољи друг био ми је током једног или два лета када сам долазио у Руму на распуст код мојих, вероватно са једанаест година, играли смо се код њега у великој башти, можда свега онога што смо умишљали да ћемо бити једном кад порастемо, памтим како је сеновита била та башта, наткривена густим високим растињем, као створена да фантазирамо замишљајући себе, онако вижљасте, у

улози првих освајача екваторијалних прашума, од свег звериња беше ту тек једна грациозна корњача, кућна љубимица за коју нисмо ни претпостављали да нас лако може надживети, и кад смо се након двадесет и нешто година видели на свадби моје сестре, нисам препознао тог раскрупњалог човека који је стално, смешећи се присно, покушавао да заподене разговор са мном, а само неколико месеци касније сестра ми је јавила да је умро од галопирајуће леукемије, оболео као и много њих артиљераца из његове јединице која је ратовала на фронту у Лици '91, и додала је само да се борио до краја као лав са болешћу, не знам зашто, био сам поносан на њега, иако знам да се те игре у његовом врту нисмо играли ОТАЦ ДУШАН 332 426 за укопе, парастосе, за крштења и венчања, за доласке на и одласке са овога света молио се, држао опела, певао тропаре и стихире, ломио славске колаче, благословио кољиво, миропомазивао, светио водицу, исповедао и причешћивао, кадио грешне наше настамбе, увек са злато и душо, са сунце и срећо, колко имаш, никада се такса није скотрљала с његових усана као што се даноноћно кезила с језика његове браће у Христу, а кад бих га у тромим преподневима сретао, вином већ омамљеног, није ми могао препознати лика, ни сетити се мог имена, али је мрмљао зато, с вером и радошћу, сва имена мојих упокојених, молећи Господа да их удостоји бање поновног рођења и одеће непропадљивости, и када су једног поднева држали опело оцу Душану, у његову цркву није се могло крочити од жена и божјака, циганчади и узетих, шверцера и накупаца, песника и професора, свих оних којима је с љубављу и поуздањем једном обећао кожухе непропадљивости и бање будућег века КРАЉ ПЕТАР 064 2425262 видим га увек на позорници јер био је њен жрец, а свако место у нашем граду постајало је његова сцена, и шанк кафане као и закотрљана надоле улица Краља Петра у којој сам га једном срео, и наша породична трпеза за којом сам га слушао како казује, рецитије, лудирајући се мења улоге свих незнанаца које је тог јутра видео, зато сам га једном, у моме сну, замолио да заигра Астрова, и он је одмах у најтананијим преливима загудио монолог тог тужног лекара пуног апсурдне наде из *Ујка Вање*, а на јави, рат се већ захуктао, и док су се гусенице тенкова и маскирне криминалаца већ размилеле по нашој земљи да је сву обрсте, Краља сам гледао као Валтера Бењамина у антиратној представи о Брехту, и враћајући се кући, кад сам га срео у троли, рекао ми је само како је у том тренутку то нешто мало, малеецно што он за мене може да учини, а ја сам знао да је то нешто велико, и сетио се тога много касније, док је киша земље пљуштала по његовом лесу, постајући завеса што пада на све представе, остављајући нам легионе мртвих речи

класика које нико више није умео да одглуми ДОКТОР ЉУБА 060 206 537 у својој ординацији кретао се као боксерски ас у рингу, мада сам касније сазнао да је у младости био хокејашки репрезентативац, причао је као мангуп са Чубуре, онда се наједном пресвлачио у нагласак сељака из Болеча или баба-девојке са Дорћола, једном речју, прави ђаво, врач са титулом *др*, као свој џеп познавао је људски скелет, сваку кошчицу скупа са мишићима и лигаментима, баратајући њима попут касапина за тезгом черечио их је, расклапао и транжирао, а онда паковао у мусаве хартије латинских дијагноза и анамнеза, док је о инфарктима које је сам преживео причао непојмљиво живо и духовито, једном је на улици затражио да му опипам груди, и дотакао сам комад метала у њима, у том пејсмејкеру био је можда уписан преостали број његових удисаја, корака, соба у које ће ући, облака и људских лица које ће угледати, можда је само то хтео да ми каже МАКАВЕЈЕВ 2763 129 вечито са његовим несташно љубопитљивим осмехом који сам и преко телефона јасно могао да видим, док би ми гласом прозуклим од векова причао невероватне чињенице, хиљаду и једну риплијевску појединост из историје и живота, имао сам утисак да грозничаво прича све оне асоцијације, цакле и атракције из филмова које неће стићи да сниме, притом, био је радознао да чује шта мислим о постмодернизму и другим модама, о разним људима, филмовима, књигама, а онда би ми наједном, као дете кад хировито баци играчку, рекао, ајде здраво, и спустио слушалицу, но једном, некако поверљиво у фоајеу Кинотеке испричао ми је како је недавно у биоскопској сали заборавио да дише неколико тренутака, све док му једна, некад славна глумица, сугестијом није помогла да поврати дах и избегне наступајуће гушење, додао је да је то добро, када човек постепено заборавља своје функције, као што се светла у солитерима, једно за другим, нечујно гасе по поноћи, да бисмо једном и заборавили да ли још јесмо или више нисмо БОРА РАДОВИЋ Умка, 8026 174 прати ме и сад његов сибилски поглед, лево и десно око, оба управљена у различитим правцима, а ми никад не знамо које су то крајње тачке које она виде, увек је у башти неке од кафана у којима је седео, можда у свима заједно, слушам га како се слади речима, још више но густим црвеним вином, као какво митско створење што на сићушној преслици између непца, језика и усана испреда читаво памћење поезије, пробајући да призове онај трен праскозорја кад из ономатопеје урлика, јецања и бајања беше проклијала прва људска реч, и не верујући, слушам га како ми каже да могу читав живот да проширујем ту малену књижицу што сам му дао, ваљда док не постане Књига, а онда, кад сам чуо како је у плими једног априлског сумрака пао на прелазу између кафане

и гимназије, и како су зауставили саобраћај у улици док је екипа Хитне помоћи без успеха покушавала реанимацију, помислио сам једино, је ли нашао у себи ту прву сушту реч, и тај трен, јер све што нам остаје од њега тек је генијални еуфемизам за нешто што се није дало изрећи ЖИКА радња, 382 0848 знам да је негде имао радњу за ауто-делове, лице и поглед јуродивог остарелог дечака, да је свраћао увек код нас кад је неки уређај требало поправити, и знам да га ништа нисам разумео шта прича, јер пола гласова му се губило у амбисима уста и ждрела, другу половину је криво изговарао, али мој отац се с њим споразумевао, чак сам и ја појмио шта тражи и предлаже, мада је то стварно било непреводиво, сад ми изгледа да је више својом енергијом комуницирао, као да нам је, испуштајући крљетке од гласова, патрљке од речи, језиве богаље од реченица, показивао како језик, нијансе његових значења и нису битни, него струјање између људи, таласи емоција у смљесканим значењима несаопштивога, и тако, када се једном јавио телефоном, из неколико прогутаних гласова, једног хеее и ууу-уххх, схватио сам само да жели да ми каже како ће ускоро умрети, и то ме је у тренутку следило више него десетине парти, тих текстова праштања, које бих по улазима зграда са болесном зебњом читао ВЕРА ЈАНИЋИЈЕВИЋ 416 709 звонки смех моје професорке философије дозове ми у сећање њено лице које би црвенилом букнуло од алергије чим би сељаци на пијаци пробали да јој подметну прскано поврће, осетљива на неистину и кривотворење, није се либила да нас из гимназије пошаље на литургију, мада је још владао атеистички комунизам, могло се то приписати не толико њеној побожности, већ философској ширини и радозналости, а не треба сметнути с ума ни хроничну алергију спрам идеологије која је жмурила пред огреховљеношћу човека и распадљивошћу његовог тела, знајући све то, бирала је моја професорка егзотичне рецепте за своју трпезу, као и фрагилне ексцентрике за своју постељу, такав беше и Том Готовац, десетак година млађи од ње кога је лечила од муцања, а кад би нам на часу одједном саопштила да ће се спалити, схватили бисмо то буквално, чекајући да се пред нама полије бензином, но то се односило на задњу вољу, на њеној кремацији то смо тек разумели и сетили се њене алергије спрам свих кривотворења, и тако, прах вратити праху а све друго је лажа и обмана достојна презрења МИЛАН ТУЦОВИЋ 063 207352 умео је да наслика снове као нико други, да они буду јасни, неопозиви као архива, доказни материјал и скенер, и једном на улици почео је да ми прича недавни свој сан, расејан, нисам га довољно пажљиво слушао, а била је суснежица, журили смо на изложбу демонокротитеља Игора Василева, причао ми је зачуђен мало, тај сан са Тарковским

у којем њих двојица стоје покрај неких црних врата и ту је ред, још гомила људи чека да уђе, а Андреј каже мом другу да не улази ту, да није на њега ред, и памтим то чуђење са смешком на Милановом лицу док ми прича, као да овај сан не разуме добро, он који је у сваки на своме платну умео да проникне, и када сам идућег лета ушао у његову кућу да изјавим саушешће, знао сам да то сновиђење нећу наћи на зиду, да је остало у речима закопано, а собе су биле пуне светла што зарило је са осликаног дрвета, металних кутија и шкриња, са гвоздених опруга и механизма, са биљних специмена, одбачених предмета, свих потонулих Атлантида које је извукао са морског дна РАДМИЛА ГЛИГИЋ Радио Бг III, 3224 623 памтим њене фотографије из давних дана са Црњанским, са Кишом, снимак њеног разговора са Де Кириком, зачудо, заборавио сам где сам је упознао, сећам се само једном приликом у Каменој сали Радија, кад ми је рекла, хоћу да видим ваше приче, да ми их пошаљете, тако строго, заповедним тоном као да све зна, мада тад нисам имао ниједну причу још ни завршену ни објављену, ипак сам их убрзо написао, да би их она касније углавном све емитовала, преко телефона би ми саопштила само да су на ивици језивога, и тражила ми да напишем поетички коментар, док је за једну, која је практично била прављење ријалитија од историје Голог отока, тек кратко одбрусила да је одвратна и да није хтела то да пусти, прихватио сам ћутке, без приговора, јер иако је споља није красила сен неке бивше лепоте, њен глас кроз етар и телефонске жице звучео ми је као заповед неке од муза, тако беспоговорно сугестиван БРАНКА ПЕТРОВИЋ 3808 686 чујем је како се, причајући, гуши у властитом смеху, опраштајући се од трновитог живота који је сада коначно на заласку, а урамљене црно-беле фотографије њеног мужа и сина иза главе јој светлуцају, дозивајући је да се и она отисне, немоћни осмех сина кога је све разумела мада никада није проходао ни проговорио, и меланхолични поглед мужа с којим је била срећна и у несрећи, и у сваком кадру филмова које је снимиио, у светским наградама, као и у немилости, изгнанству и болести, чујем је још увек и питам се, хоће ли престати грохотом да се смеје та старица доказујући ми како је живот проживети исто што и чашу воде попити, а онда се сетим и сладострасних љубавних крика, које у рукопису своје тестаментарне књиге спомиње, које је са човеком свог живота спајајући се испуштала, што су се разлегали из њиховог ровињског бунгалова на опште згражање лицемера из њиховог друштва, и у тој екстази нестајања угледам опет блесак њеног бића БАБА РАДОЈКА 022 32 200 смејао бих се често док бих је слушао, не слутећи да ћу сачувати многе од њених чудних речи, као кад ми каже, бећар један, узми теку, заврни пипе, понеси кефицу,

не дирај психу! мети то у чакшире и шпарај, или, утрни електрику, не вилени по басамацима, и мислио сам дуго како су све то њене речи, говорни изуми, или би само, док ме је деда учио песмицу из младости, Чаше, флаше, то су књиге наше, а биртије, то су гимназије! прекорно добадила, ајме, Стефане, факина ћеш начинити, и то ми се све урезало, као и укуси јела које је правила и звала их шпинат, цушпајз, крумпијери, врхње, бјелањак, милихброд, као и швапског кајмака, бељег од снега, који је недељом ујутру сељанка са Брега доносила, сви ти укуси које живо памтим, мада их од детињства нисам окусио и вероватно никад нећу, али упорно остају као и њен лик који ме гледа с балкона, маше ми док се наш спачек креће у рикверц претварајући је у обрис и тачку, и тако откривам, да би остало сачувано, све мора бити сужено у тачку, у невидљиво на хоризонту... Наједном, светло је ишчезло са екрана. И батерија мобилног издахнула је. Сам у тмини, потопљен до грла у обамрлости и муку. Овако ослепелом и скамењеном, прођу ми у трену још легиони мртвих кроз главу, сви које сам једном познавао. Помислим, па сви они могли би већ у идућем трену васкрснути, устати из гробова напрасно; као што бих и ја напрасно могао скончати, сам или са остатком живућег људског рода, да бисмо за васкрснуће били спремни. Баш ме занима, је ли неко од господе научника описао како се те бескрајне гомиле иструлелих костију пуне месом, крвљу и лимфом, жлездама и унутрашњим органима, и у трену враћају у живот.

Још нешто више од два сата преостало је до свитања. Али свака секунда, уверавам се у то, може бити дуга као вечност. *Свака секунда је кайија кроз коју Месуја може ући*, ко зна код кога сам ову сентенцу некад нашао, и она ме сад лудачки походи, прогања понављајући се у безбројним својим варијацијама. Свака секунда могла би... Ојхаа-ојхааа! Ојха-хаааа... Јиххх! Јиххх! Како је само упоран, како је само стамен, непоколебљив, тај пијани глас са улице. Устанем, приђем прозору: преко пута, на мокром плочнику под уличном светиљком тетура се певајући поскочицу тај незнанац, док му се капи суснежице и кише цеде са капута и до обрва набијеног шешира. У трену, видим га како је застао, умукнуо са веселом риком, и управио поглед тачно ка мом замраченом прозору. Гледамо се дуго, иако ме он не може видети. Али осећа моје присуство, у то сам сигуран. И никако му није право. Угрозио сам из мога мрака ерупцију његовог веселја, и сви ти покојници које, као отопљене пахуље, слути на рукавима и дугим пешевима капута, нервирају га... Снег пада све јаче, све гушће, на сваки делић ове глуве земље, све њене крстаче, розаријуме и свеже хумке; на њега, под жмиркавом светиљком напољу, и мене, под стрелама његовог погледа унутра; на све који хитају да се упокоје, и све који чекају да се из мртвих пробуде.